

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd September, 2026

Website: <https://econferencia.com>

LOBBIZM FAOLIYATIDA SHAFFOFLIK VA MANFAATLAR TO‘QNASHUVINING OLDINI OLISH MASALALARI

Toliboyeva Zarina Rashidovna

Toshkent, O‘zbekiston

E-mail: zarinatoliboyeva@gmail.com

Annotatsiya:

Mazkur tezisdagi lobbizm faoliyatida shaffoflikni ta’minlash va manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish masalalari tahlil qilinadi. Davlat organlari va manfaatdor guruhlar o‘rtasidagi munosabatlarda ochiqlik, hisobdorlik hamda xolislik tamoyillarining ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, xalqaro tajriba va O‘zbekiston qonunchiligi asosida manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish, korrupsiyaviy xavflarni kamaytirish hamda siyosiy qarorlar qabul qilish jarayonida jamoatchilik ishonchini mustahkamlash masalalariga e’tibor qaratiladi.

Kalit so‘zlar: lobbizm, shaffoflik, manfaatlar to‘qnashuvi, hisobdorlik, korrupsiya, davlat boshqaruvi, xolislik, huquqiy tartibga solish.

Abstract:

This thesis examines transparency in lobbying and the prevention of conflicts of interest. It highlights the importance of openness, accountability, and impartiality in relations between public authorities and interest groups. It also considers international practices and Uzbekistan’s legislation concerning conflict-of-interest management, the reduction of corruption risks, and the strengthening of public trust in political decision-making.

Keywords: lobbying, transparency, conflict of interest, accountability, corruption, public administration, impartiality, legal regulation.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd September, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Аннотация:

В тезисе анализируются вопросы обеспечения прозрачности лоббистской деятельности и предотвращения конфликта интересов. Раскрывается значение открытости, подотчётности и объективности во взаимодействии государственных органов с группами интересов. Также рассматриваются международный опыт и законодательство Узбекистана в области управления конфликтом интересов, снижения коррупционных рисков и укрепления общественного доверия к процессу принятия политических решений.

Ключевые слова: лоббизм, прозрачность, конфликт интересов, подотчётность, коррупция, государственное управление, объективность, правовое регулирование.

Kirish

Lobbizm faoliyatida shaffoflik va manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish davlat boshqaruvining ochiqligi hamda qonuniyligini ta’minlashda muhim ahamiyatga ega. Manfaaddor guruhlarining davlat organlari bilan aloqalari siyosiy qarorlarni ishlab chiqish va qabul qilish jarayoniga ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli bunday munosabatlarning ochiq, hisobdor va qonuniy asosda tashkil etilishi zarur. Xalqaro tajribada lobbichilik faoliyatini tartibga solish bilan bir qatorda, davlat xizmatchilarining shaxsiy manfaatlari xizmat vazifalariga ta’sir ko‘rsatishining oldini olishga ham e’tibor qaratiladi. O‘zbekistonda ham manfaatlar to‘qnashuvini tartibga solishga qaratilgan huquqiy mexanizmlar mavjud. Mazkur tezisning maqsadi lobbizm faoliyatida shaffoflikning ahamiyatini, manfaatlar to‘qnashuvi bilan bog‘liq xavflarni va ularning oldini olish mexanizmlarini qisqacha tahlil qilishdan iborat.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd September, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Asosiy qism

Lobbizm faoliyatida shaffoflik manfaatdor guruhlarning maqsadlari, faoliyati va davlat qarorlariga ta'sir ko'rsatishga qaratilgan aloqalari haqida tegishli ma'lumotlarning ochiqligini anglatadi. Shaffoflik davlat organlari bilan manfaatdor tomonlar o'rtasidagi munosabatlarni kuzatish va baholash imkonini beradi. OECDning 2026-yilgi *Anti-Corruption and Integrity Outlook* hisobotida davlat boshqaruvida halollikni ta'minlash, korrupsiyaviy xavflarni kamaytirish va jamoatchilik ishonchini mustahkamlash masalalari yoritilgan [1].

Manfaatlar to'qnashuvi davlat xizmatchisining shaxsiy manfaatlari uning xizmat vazifalarini xolis bajarishiga ta'sir ko'rsatishi yoki shunday ta'sir yuzaga kelishi mumkin bo'lgan vaziyatlarda namoyon bo'ladi. Bunday holatlar qarorlarning xolisligiga putur yetkazishi va ayrim shaxslar yoki guruhlariga asossiz ustunlik berilishiga sabab bo'lishi mumkin. OECD tavsiyalarida manfaatlar to'qnashuvini aniqlash, oshkor qilish va tegishli tartibda boshqarish davlat xizmatida halollikni ta'minlashning muhim shartlari sifatida ko'rsatilgan [2].

Xalqaro tajribada manfaatlar to'qnashuvining oldini olish uchun bir qator mexanizmlardan foydalaniladi. Jumladan, shaxsiy manfaatlarni deklaratsiya qilish, qaror qabul qilishda xolislikni ta'minlash, manfaatlar to'qnashuvi mavjud vaziyatlarda tegishli qarorlarni qabul qilishdan chetlanish hamda nazorat tartiblarini joriy etish shular jumlasidandir. Ushbu choralar davlat organlari faoliyatining ishonchliligini oshirish va shaxsiy manfaatlarning jamoat manfaatlaridan ustun kelishiga yo'l qo'ymaslikka qaratilgan [3].

O'zbekistonda 2024-yil 5-iyunda qabul qilingan O'RQ-931-son "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi Qonun ushbu sohadagi munosabatlarni tartibga soladi [4]. Mazkur qonun manfaatlar to'qnashuvi bilan bog'liq vaziyatlarni aniqlash, ularning oldini olish va tartibga solish uchun huquqiy asos yaratadi. Ushbu talablarning amalda bajarilishi davlat tashkilotlarida xolislik va hisobdorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd September, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Shu bilan birga, lobbizm va manfaatlar to‘qnashuvi bir xil tushuncha emas. Lobbizm manfaatlarni davlat qarorlarini ishlab chiqish jarayoniga yetkazish faoliyati bo‘lsa, manfaatlar to‘qnashuvi shaxsiy manfaatlarning xizmat vazifalariga ta’siri bilan bog‘liq vaziyatdir. Shu sababli lobbichilik faoliyatining shaffofligini ta’minlash va davlat xizmatchilarining manfaatlar to‘qnashuvini boshqarish bir-birini to‘ldiruvchi, ammo alohida tartibga solish choralarini talab qiladigan yo‘nalishlardir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, lobbizm faoliyatida shaffoflik va manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish davlat boshqaruvida qonuniylik, xolislik va hisobdorlikni ta’minlashga xizmat qiladi. Manfaaddor guruhlar bilan davlat organlari o‘rtasidagi munosabatlarning ochiqligi siyosiy qarorlar qabul qilish jarayoniga nisbatan jamoatchilik ishonchini oshirishi mumkin. O‘zbekistonda manfaatlar to‘qnashuviga oid qonunchilik talablarini samarali amalga oshirish, nazorat mexanizmlarini takomillashtirish va ochiq muloqotni rivojlantirish ushbu yo‘nalishdagi muhim vazifalardir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Anti-Corruption and Integrity Outlook 2026: Harnessing the Integrity Advantage. Paris: OECD Publishing, 2026. <https://doi.org/10.1787/16708b78-en>
2. Recommendation of the Council on OECD Guidelines for Managing Conflict of Interest in the Public Service. OECD/LEGAL/0316, 2003.
3. Managing Conflict of Interest in the Public Sector: A Toolkit. Paris: OECD Publishing, 2005. <https://doi.org/10.1787/9789264018242-en>
4. O‘zbekiston Respublikasining “Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida”gi Qonuni. 2024-yil 5-iyun, O‘RQ-931-son. <https://www.lex.uz/uz/doc-passport/-6952742>